



Työeläkelaitoksille

K A T S A U S S O V E L T A M I S A S I O I S T A 1/95

RATKAISTUJA ASIOITA

A:19950330

L:Lausunto

ELÄKEPALKKAAN LUETTAVAT ANSIOT - KONSERNIBONUS

Konsernin tilikauden 1.7.1993-30.6.1994 tulos oli huomattavasti kannattavampi kuin edeltävinä tilikausina. Emoyhtiön omistajat tekivät periaatepäätöksen tulospalkkion maksamisesta ko. tilikaudelta. Työryhmä, jossa oli myös kaksi luottamusmiestä, esitti maksettavaksi noin 2 000 - 3 000 markan bonuksen ko. tilikaudelta konsernin Suomessa toimivien yhtiöiden henkilökunnalle. Konsernijohtajan, joka oli yhtiöiden huomattava osakas, 6.6.1994 tekemän päätöksen perusteella maksettiin 5.7.1994 konsernin voitollisten tytäryhtiöiden työntekijöille 2 500 markan suuruisen konsernibonus.

ETK: 5.7.1994 maksettu konsernibonus ei TEL:n mukaista eläkkeen perusteena olevaa palkkaa. Ko. tilikauden konsernibonus ei ennalta sovittua vastiketta tehdystä työstä, vaan voitonjakoa, jota ei lueta TEL-palkkaan.

sov.11762 (tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

A:19950406

L:Lausunto

KULTTUURIKESKUKSEN EI-SUOMALAISET OPETTAJAT SUOMESSA

Ranskan Kulttuurikeskusta ei ole rekisteröity Suomessa. Se toimii Ranskan suurlähetystön yhteydessä. Kulttuurikeskuksella ei ole diplomaattista statusta. Ainoastaan kulttuurikeskuksen johtaja on diplomaattinen edustaja. Lausuntoa pyydettiin kulttuurikeskuksen ei-suomalaisista opettajista ennen 1.1.1993.

ETK: Sovelletaan pääsääntöisesti TEL:a.

Suomen työeläkelakeja sovelletaan lähtökohtaisesti

kaikkeen Suomessa tehtyyn työhön. Poikkeuksena tästä pääsäännöstä ovat mm. diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen nojalla diplomaattiset edustajat sekä ns. lähetetyt työntekijät maista, joiden kanssa Suomi on tehnyt sosiaaliturvasopimuksen. Soveltamiskäytännössä eläketurvaa ei ole vaa-
dittu järjestettäväksi täällä myöskään muun maan kansalaiselle, jos hän on tilapäisesti työssä Suomessa sellaisen työnantajan palveluksessa, jonka kotipaikka on sama kuin työntekijän.

Ranskan kulttuurikeskus ei ole Wienin sopimuksen mukainen edustusto eikä Suomella ole ollut sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta Ranskan kanssa ennen 1.1.1994, jolloin sopimus Euroopan talousalueesta (ETA-sopimus) tuli voimaan. Näin ollen Ranskan kulttuurikeskusta ei voida vapauttaa vakuuttamisvelvollisuudesta Suomen työeläkelakien piiriin kuuluvan työn osalta.

Jos kulttuurikeskuksen palveluksessa Suomessa ennen 1.1.1993 on ollut Ranskan kansalainen, joka on lähetetty Ranskasta tilapäisesti työhön Suomeen, voidaan hänen osaltaan luopua vaatimuksesta järjestää TEL:n mukainen eläketurva. TEL:a ei myöskään sovelleta niihin henkilöihin, jotka ovat Wienin yleissopimuksen nojalla diplomaattisia edustajia.

Ne kulttuurikeskuksen palveluksessa ennen 1.1.1993 olleet ei-suomalaiset työntekijät, jotka eivät kuulu kumpaankaan edellä mainittuun ryhmään, tulee vakuuttaa TEL:n mukaan. Myöskin kulttuurikeskuksen opettajat, joilla on ollut service-passport on vakuutettava TEL:n mukaan.
sov.11641 (tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

TANSSINOPETTAJAT

A:19950314

L:Päätökset

Viisi henkilöä on toiminut balettikoulussa modernin tanssin, jazz-tanssin ja satubaletin opettajana 1-2 kertaa viikossa suullisen sopimuksen perusteella useiden lukukausien ajan. Tuntikorvaus.

ETK: TEL niinä kalenterikuukausina, joina ansiot yli TEL:n rajamäärän

Opettajien työskentely on muodostunut jatkuvaksi. Vaikka osapuolet olisivatkin työskentelyn alkaessa sopineet vain tilapäisestä työskentelystä on opetta-

jien työskentely käytännössä muodostunut jatkuvaksi, toistuvaksi ja säännölliseksi. Työskentelyn ehdot ovat pysyneet samoina kerrasta toiseen ja työnantajan työvoiman tarve on ollut jatkuvaa. Opettajien useat peräkkäiset työskentelykerrat ovat muodostaneet työoikeudellisesti yhdenjaksoisen työsuhteen. Sovellettava TEL:n 1 §:n 1 mom. säännöksiä. sov.1602 (tiedustelut Marja Rantala)

* * *

A:19950331

L:Kirje

TEL-TYÖSUHTEEN PÄÄTTÄMINEN, TEL-MAKSUT

Liitto tiedusteli TEL-työsuhteen päättämisestä erilaisissa työsopimuksen irtisanomis- ja purkamistilanteissa.

TSL 38 §:n mukaan irtisanomisaika voidaan sopia enintään kuudeksi kuukaudeksi. Normaalisti työsuhteen katsotaan päättyneen irtisanomisajan kuluttua umpeen riippumatta siitä, onko työntekijä työllistetty vai ei. Jos työnantaja ei halua käyttää työntekijän työpanosta irtisanomisaikana hyväkseen, hän on kuitenkin TSL 38 §:n nojalla velvollinen maksamaan työntekijälle täyden palkan irtisanomisajalta. Irtisanomisaika on TEL-työsuhteaikaa siitä huolimatta, vaikka työnantaja ei työllistäisikään työntekijää irtisanomisaikana ja vaikka tämä aloittaisi sen kuluessa uuden työsuhteen, jos työnantaja ja työntekijä eivät nimenomaisesti ole sopineet työsuhteen päättymisestä toisin. Myös ansiot otetaan huomioon irtisanomisajan loppuun.

Korvaus, jonka työnantaja on velvoitettu maksamaan työsopimuksen perusteettoman irtisanomisen tai purkamisen johdosta TSL:n 47 f §:n tai 51 §:n 1 momentin nojalla, ei ole TEL-palkkaa. Kysymyksessä on vahingonkorvaus, joka ei ole vastiketta TEL-työsuhteessa tehdystä työstä.

Myös muu kuin lakiin perustuva työsuhteen päättymisestä maksettava korvaus ei ole TEL-palkkaa, vaan se on luonteeltaan vahingonkorvausta. Tällaisena korvauksena on pidetty mm. kertakorvausta irtisanomisesta.

Vastaukset tiedustelun kysymyksiin:

Kysymys 1: Työsuhde irtisanotaan työnantajan yllättäen lopettaessa yrityksen. Yrityksen toiminta loppuu eikä yritystä myydä kenellekään. Irtisanomisaika on työnantajan irtisanoessa neljä kuukautta. Työnan-

taja ilmoittaa työntekijälle sekä työn että työsuhteen päättyvän välittömästi ja maksaa työntekijälle neljän kuukauden irtisanomisajan palkan. Maksaako työnantaja suorituksesta TEL-maksun?

ETK:n kanta: TEL-työsuhde tulee päättää neljän kuukauden irtisanomisajan loppuun. Työnantaja velvollinen maksamaan TEL-maksut irtisanomisajan palkasta.

Kysymys 2: Muuttaako edellistä tilannetta se, että työntekijän työsuhde päätetään vasta irtisanomisajan kuluttua? Työnteko päättyy kuitenkin irtisanomispäivänä a) työnantajan b) työntekijän tahdosta.

ETK:n kanta: Tilanne sama TEL-työsuhteen päättämispäivän ja TEL-maksujen osalta kuin kysymyksen 1 esimerkkitapauksessa sekä a- että b-kohdan osalta.

Kysymys 3: Työnantaja purkaa työsuhteen työntekijästä johtuvasta syystä TSL 43 §:n perusteella. Osapuolet päättävät, että työnantaja maksaa irtisanomisaikaa vastaavan palkan määrän korvauksena työsuhteen päättymisestä. Meneekö korvauksesta TEL-maksu?

ETK:n kanta: Ei makseta TEL-maksua.

Kysymys 4: Työnantaja irtisanoo työsuhteen ja maksaa työntekijälle neljän kuukauden irtisanomisajan palkkaa vastaavan summan kuukausittain. Työsuhde päättyy kuitenkin välittömästi ja työntekijä aloittaa heti toisen työnantajan palveluksessa. Maksetaanko neljän kuukauden palkkaa vastaavasta summasta TEL-maksu?

ETK:n kanta: Työsuhde päätetään irtisanomisajan loppuun. TEL-maksut maksetaan irtisanomisaikana kuukausittain maksetuista palkkaa vastaavista maksuista.

Kysymys 5: Työntekijä on lomautettuna toistaiseksi. Työnantaja irtisanoo työntekijän ja maksaa irtisanomisajan palkkaa vastaavan määrän korvauksena työntekijälle. Työvelvoitetta ei ole, koska työtä ei ole tarjolla. Maksetaanko TEL-maksu?

ETK:n kanta: Jos työsuhde päätetään lomautusaikana eikä työnantajalla ole järjestää työntekijälle työtä irtisanomisaikana, on tällä oikeus irtisanomisajan palkan tai sen osan menettämistä vastaavaan vahingonkorvaukseen. Korvausta ei lueta eläkepalkkaan eikä aikaa, jolta se on maksettu, TEL-työsuhdeaikana.

sov.11763 (tiedustelut Ritva Lehtinen)

TEL-PALKKA

A:19950421

L:Kannanotto

Työntekijä ja työnantaja sopineet työsuhteen alkaessa, että työntekijä ei pidä lomaa, vaan työnantaja maksaa joka kuukausi palkan yhteydessä korvauksen myös kahdelta lomapäivältä. Työsuhteen päättyessä ei maksettu lomakorvausta ollenkaan.

ETK: ei TEL-palkkaa

Korvaus vuosilomapalkkaa, vaikkei loma-ajasta sovittu. Työntekijä ja työnantaja eivät vuosilomalain mukaan voi sopia loman korvaamisesta rahalla. Lomakorvauksen maksaminen tulee kysymykseen vain laissa nimenomaan määritellyissä tapauksissa (VLL 9 ja 10 §). Laki ei anna mahdollisuutta korvauksen maksamiseen työsuhteen kestäessä. Korvaus katsottava tässä tapauksessa TEL:a sovellettaessa työsuhteen päättyessä maksettavaksi vaikka tosiasiasa maksettu työsuhteen aikana.

(tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

VIREILLÄ OLEVIA ASIOITA

Ravintola Extra Oy:n vuokratyöntekijää koskeva valitus on vireillä ELK:ssa. ETK:ssa on vireillä viittä Ravintola Extra Oy:lle työkennellyttä työntekijää koskevat ratkaisupyynnöt.

(tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

MUUTA AJANKOHTAISTA

Työosuuskuntien ja niiden jäsenten välisistä suhteista on tullut kyselyjä. Ratkaisupyynnöitä ei ole vireillä.

Jos työosuuskunnalta tilataan työsuoritus ja korvaus tästä maksetaan työosuuskunnalle, joka maksaa palkan työstä jäsenelleen, työosuuskunta on työnantajan asemassa. Lakiosastolla selvitetään muita mahdollisia tilanteita. Asiasta ilmoitetaan Lakiosaston tiedote -sarjassa.

* * *